

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Факультет комп'ютерних наук та кібернетики

Кафедра Обчислювальної Математики

Дипломна робота

За спеціальністю 113 "Прикладна математика"

на тему:

**Моделювання розповсюдження
шкідливих викидів у атмосфері**

Виконав студент 4-го курсу

Коломієць Микола

Науковий керівник:

Затула Дмитро

Київ, 2024

ЗМІСТ

1	Забруднення	3
1.1	Основні викиди	3
1.2	Тверді частинки (РМ)	3
1.3	Чинники забруднення, види і класифікація	4
1.4	Методи вимірювання забруднення	4
1.5	Методи протидії	4
2	Вирішення задачі	5
2.1	Місце та період дослідження	5

ВСТУП

Забруднення повітря є дуже важливим питанням для здоров'я людей та навколишнього середовища. Воно може бути викликане різними факторами, такими як викиди транспорту, промисловості та сільського господарства. На стан повітря певної місцевості також може впливати вітер, температура та географія самого міста. Велика кількість забруднюючих речовин може викликати різні захворювання та проблеми зі здоров'ям, тому це є важливим фактором для вибору місця проживання і відповідно важливою проблемою для влади міста, яка піклується про добробиток населення міста.

Моніторинг і можливість прогнозування забруднення повітря є необхідним у сучасному світі. Для забезпечення здоров'я та комфорту населення міста важливо мати точні дані, щодо забруднення та його динаміки. Також важливо мати можливість прогнозувати забруднення задля вивчення аномалій та можливості вчасно реагувати на різкі зміни у стані повітря. Відмінності між реальним станом повітря і прогнозованим може бути наслідком появи нового чинника забруднення або впливу зміни клімату і за допомогою аналізу подібних відмінностей ці чинники можуть бути визначені. Крім того моделі можуть продемонструвати, як на стан повітря вплинули покращувальні заходи, що дозволить з меншими похибками визначати, які з методів є кращими.

РОЗДІЛ 1 ЗАБРУДНЕННЯ

1.1 Основні викиди

До основних викидів, що забруднюють атмосферу, належать:

- Тверді частинки (PM)
- Оксиди азоту
- Сірчастий газ
- Озон
- Вуглекислий газ
- Чадний газ

1.2 Тверді частинки (PM)

PM це особлива категорія викидів в атмосферу, що включає в себе всі не газоподібні забруднювачі з малим розміром частинок. Частинки мають різноманітний хімічний склад і деякі можуть бути токсичними. Ці викиди класифікують за розміром частинок. Найпоширенішими групами є PM₁₀ та PM_{2.5}, що відповідають частинкам з діаметром менше 10 та 2.5 мікронів відповідно. Подібні частинки можуть долати великі відстані в атмосфері за допомогою вітру. Тож деяка частина цих викидів прилітає зза кордону. Невелика частина забруднення має природній характер (пил, морські частинки, вулканічний попіл) і більшість забруднення мають антропогенні джерела. Для PM це може бути викиди від спалення палива в транспорті, промисловості або пожеж в лісах. В великих містах значна частина PM з'являється від зношених шин та дисків автотранспорту.

Концентрація РМ в повітрі моніториться організаціями з охорони здоров'я і граничні допустимі норми регулюються законодавством, задля цього був створений індекс якості повітря відносно РМ.

Індекс якості повітря	PM _{2.5}	PM ₁₀
Добрий	0	0
Задовільний	12	54
Шкідливий для групи ризику	35	154
Шкідливий	55	254
Дуже шкідливий	150	354
Небезпечний	250	424

Таблиця 1.1: Індекс якості повітря відносно РМ у $\frac{\text{мкг}}{\text{м}^3}$

Підвищена РМ зазвичай спостерігається біля доріг з інтенсивним рухом транспорту та біля зони зони підприємств у великих містах. Як вже зазначалося, ці частинки можуть переноситися вітром тож великі концентрації зауроднення спостерігаються лише в дні з слабким вітром або у місцевості де вітер не виносить забруднення за межі міста.

Частинки через дихання потрапляють у кровообіг і можуть осідати у внутрішніх органах, таким чином токсичні частинки можуть спричинити серйозні проблеми зі здоров'ям людини.

1.3 Чинники забруднення, види і класифікація

1.4 Методи вимірювання забруднення

1.5 Методи протидії

1. Частинки пилу та аерозолів (РМ)

- РМ₁₀ та РМ_{2.5} - це тверді дрібні частинки пилу діаметром менше 10 та 2.5 мікронів відповідно, що з'являються в результаті процесу горіння, вважаються найбільш шкідливими для здоров'я людини.

2. Оксиди азоту (NO_x)

РОЗДІЛ 2 ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧІ

2.1 Місце та період дослідження